Powstanie Wielkopolskie – rozkaz!

Wczoraj, 17 lutego, w budynku Szkoły Podstawowej im. 15. Pułku Ułanów Poznańskich przy Zespole Szkół w Krośnie, nastąpiło uroczyste otwarcie wystawy „Powstanie Wielkopolskie – rozkaz!" *Dokumenty Powstania Wielkopolskiego ze zbiorów Archiwum Państwowego w Poznaniu i Muzeum Narodowego w Poznaniu*. Wystawę Archiwum Państwowego w Poznaniu, która wyeksponowana została w holu szkolnego budynku, będzie można obejrzeć do początku kwietnia br.

Wystawa „Powstanie Wielkopolskie – rozkaz!" prezentowana obecnie w Szkole Podstawowej im. 15. Pułku Ułanów Poznańskich przy ul. Krasickiego w Mosinie, to efekt współpracy Gminy Mosina z Archiwum Państwowym w Poznaniu, które jest jej autorem i organizatorem.

Na uroczystym otwarciu wystawy z udziałem władz samorządowych Gminy Mosina, rodzin Powstańców Wielkopolskich, przedstawicieli sołectw, osiedli, gminnych organizacji, stowarzyszeń oraz społeczności szkolnej, gościli: Poseł na Sejm RP Katarzyna Kretkowska, Dyrektor Archiwum Państwowego w Poznaniu Henryk Krystek, Kustosz Muzeum Powstania Wielkopolskiego Marcin Wiśniewski, Prezes Wielkopolskiego Oddziału Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego Wawrzyniec Wierzejewski, Andrzej Walter z Towarzystwa Byłych Żołnierzy i Przyjaciół 15. Pułku Ułanów Poznańskich, Kacper Awzan z Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu.

Podczas uroczystości, uczniowie Zespołu Szkół w Krośnie zaprezentowali przyjętą przez publiczność z dużym aplauzem, krótką część artystyczną o wymowie patriotycznej, przygotowaną pod kierunkiem Katarzyny Chudzińskiej – nauczyciela szkoły. Zespół taneczny wykonał układ ze wstęgami, Ada Płończak w towarzystwie chóru zaśpiewała pieśń „Niepodległa, niepokorna, a Antonii Nawrocki – pieśń powstańczą „Marsylianka Wielkopolska".

Burmistrz Gminy Mosina Przemysław Mieloch, w swoim krótkim, okolicznościowym przemówieniu, nawiązał do znaczenia Powstania Wielkopolskiego w walkach niepodległościowych Polaków, a także udziału mieszkańców Ziemi Mosińskiej w zwycięskim zrywie Wielkopolan. - *Chociaż tereny dzisiejszej Gminy Mosina ominęły walki zbrojne, jej mieszkańcy, ówcześni i późniejsi, wzięli w Powstaniu liczny udział walcząc na frontach daleko od domu. Dzisiaj wiemy, że było ich ponad 300* – stwierdził Burmistrz, który przedstawił także historię współczesnych badań nad udziałem mieszkańców Mosiny i okolic w Powstaniu, a także formy upamiętniania Powstania przez społeczność Gminy Mosina.

Wstępem do zwiedzania wystawy „Powstanie Wielkopolskie – rozkaz!" była prelekcja Dyrektora Archiwum Państwowego w Poznaniu Henryka Krystka, który przedstawił ciekawe informacje o zasobach poznańskiego archiwum, a także zawartości merytorycznej samej wystawy. Są to między innymi rozkazy dzienne Dowództwa Głównego Sił Zbrojnych w byłym zaborze pruskim z okresu Powstania Wielkopolskiego z okresu od jego wybuchu – 27 grudnia 1918 r. do daty rozejmu w Trewirze kończącego powstanie – 16 lutego 1919 r. – *Rozkazy te* – wyjaśnia Henryk Krystek – *są częścią zachowanego w niewielkim fragmencie zespołu archiwalnego „Dowództwo Okręgu Generalnego w Poznaniu z lat 1919–1920". Zawierają informacje o organizacji polskich sił zbrojnych na terenie byłego zaboru pruskiego w czasie, gdy mimo zakończenia pierwszej wojny światowej w listopadzie 1918 roku i klęski wojennej Niemiec oraz powstania niepodległego państwa polskiego na terenie byłych zaborów rosyjskiego i austriackiego, ziemie zaboru pruskiego nadal należały do Rzeszy i były zarządzane przez niemiecką administrację. Archiwalia te są nielicznymi zachowanymi źródłami historycznymi z okresu odzyskiwania przez Polskę niepodległości w latach 1918–1919, gdyż bardzo wiele z nich spłonęło w styczniu 1945 roku wraz z gmachem Archiwum Rzeszy Kraju Warty w Poznaniu.*

Oprócz wspomnianych wyżej dziennych rozkazów z zasobów APP, na wystawie znalazły się również fotografie Kazimierza Gregera dokumentujące wydarzenia z okresu Powstania Wielkopolskiego 1918 – 1919, pochodzących z kolei z zasobów Muzeum Historii Miasta Poznania Oddziału Muzeum Narodowego w Poznaniu ma Muzeum Narodowego w Poznaniu. W roku 2018 – roku setnej rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości oraz wybuchu Powstania Wielkopolskiego, staraniem Archiwum Państwowego w Poznaniu i Muzeum Narodowego w Poznaniu, dokumenty Powstania Wielkopolskiego z ich zasobów, zostały wpisane na Listę Krajową Programu UNESCO Pamięć Świata.

Wystawa "Powstanie Wielkopolskie - rozkaz!" pod Honorowym Patronatem Marszałka Sejmu RP w stulecie odzyskania Niepodległości, po raz pierwszy została zaprezentowana w gmachu Sejmu RP i doczekała się już kilku kolejnych ekspozycji. Wybór miejsca na jej ekspozycę na terenie gminy Mosina – Szkoła Podstawowa im. 15. Pułku Ułanów Poznańskich – nie jest przypadkowy. Jednostka ta była pierwszą jednostką konną Powstania Wielkopolskiego. Pułk zaczął organizować się już następnego dnia po wybuchu Powstania i jako „Konni Strzelcy Straży Poznania" pod dowództwem ppor. Kazimierza Ciążyńskiego, 9 stycznia 1919 r. wyruszył z Poznania, by wesprzeć oddziały powstańcze walczące o Szubin. W jego szeregach, jako ochotnik, walczył starszy strzelec Piotr Mocek, jedyny poległy powstaniec z Mosiny, który zginął na dworcu kolejowym w Kołaczkowie 11 stycznia 1919 r. Był jednym z pierwszych poległych 15. Pułku Ułanów Poznańskich, bohaterskiego pułku, który stał się patronem tej szkoły.

Podczas uroczystego otwarcia wystawy „Powstanie Wielkopolskie – rozkaz!" w Szkole Podstawowej im. 15. Pułku Ułanów Poznańskich, w budynku szkolnym odsłonięto mural upamiętniający Patrona szkoły.

Autorem muralu jest Paweł Gregor – młody zdolny artysta, którego prace możemy podziwiać w całej Polsce, a nawet za granicą.– *Zależało nam na tym, żeby nasz Patron zwracał uwagę młodego pokolenia – naszych uczniów i całej społeczności szkolnej. Jego wielkość i miejsce, w którym się znajduje, spełnia to zadanie i nasi uczniowie nigdy nie zapomną, kim był Patron szkoły, do której kiedyś chodzili* – wyjaśniła podczas uroczystości Karina Rzepecka, Dyrektor Zespołu Szkół w Krośnie.

Zapraszamy wszystkich mieszkańców do obejrzenia interesującej wystawy „Powstanie Wielkopolskie – rozkaz" Archiwum Państwowego w Poznaniu, a także szkolengo muralu - w Szkole im. 15. Pułku Ułanów Poznańskich przy ul. Krasickiego w Mosinie. Wystawa dostępna jest dla zwiedzających w godzinach pracy szkoły.

RELACJE Z UROCZYSTOŚCI:

TVP3 POZNAŃ

Archiwum Państwowe w Poznaniu

Organizatorzy uroczystości: Burmistrz Gminy Mosina i Dyrektor Zespołu Szkół w Krośnie serdecznie dziękują za pomoc: Joannie Pawlickiej z Urzędu Miejskiego w Mosinie, pracownikom Referatu Promocji i Kultury Urzędu Miejskiego w Mosinie oraz Mosińskiemu Ośrodkowi Kultury.

Joanna Nowaczyk
koordynator wydarzenia

Fot. Paulina Ludwiczak UM, Maciej Pietrowicz APP